

*І. В. Хараїм,
аспірант кафедри публічного адміністрування,
Міжрегіональна академія управління персоналом
ORCID ID:0000-0001-8890-8758*

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.8.130

ПРО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА В ЧАСТИНІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНЖЕНЕРА-КОНСУЛЬТАНТА

I. Kharaim,
Post-graduate student of the Department of Public Administration, Interregional Academy of Personnel Management
ORCID 0000-0001-8890-8758

ON IMPROVEMENT OF LEGISLATION IN CONSTRUCTION INDUSTRY ON INVOLVEMENT OF CONSULTING ENGINEER

Статтю присвячено актуальним питанням удосконалення законодавства у сфері будівництва шляхом формування сприятливих умов для залучення інженера-консультанта. Розглянуто теоретичні та методичні аспекти сучасного стану правового регулювання у будівельній галузі. Визначено, що попри те, що правові основи для діяльності інженера-консультанта в Україні вже створено, окремі аспекти розвитку інженерно-консультаційних послуг потребують додаткового врегулювання. Надано пропозиції щодо вдосконалення вимог законодавства України в частині більш ефективного залучення інженера-консультанта до реалізації будівельних проектів та підвищення рівня професійного управління.

In the course of formation of the Ukrainian state the issues of creating a favorable environment for various activities in the construction industry are of particular importance. The relationship between a client and a contractor in the advanced countries is based on FIDIC contracts. One of the main terms therein require the involvement of an independent consulting engineer to ensure enhanced systematic monitoring of quality and timing in investment and construction projects, organizational and consulting support of construction. That is why there is a growing need to improve the Ukrainian legislation relating to the involvement of a consulting engineer.

The purpose of the article is to provide proposals on improvement of the regulatory framework based on comprehensive study of general purpose and sectoral analysis results as to the current state of legal regulation in the construction industry for a more efficient involvement of a consulting engineer in the delivery of construction projects.

It proposes to amend the legislation in the field of construction — on design, repair, rehabilitation and construction (roads, hydraulic structures, marine terminals, strategic port infrastructure, etc.) and the provision of engineering services in terms of involving a consulting engineer.

It is proposed to amend the acts as follows:

- ***Civil code of Ukraine, paragraph 3, article 875, which refers to construction contracts;***
- ***Economic Code of Ukraine, Chapter 33 on capital construction;***
- ***Law of Ukraine "On Railway Transport";***
- ***Law of Ukraine "On Architectural Activity" as to the definition of such concepts as: "consulting engineer", "civil engineering activity" and inclusion of the term "Register of Certified Persons";***
- ***Law of Ukraine "On Motor Roads", article 6 State policy in the field of roads;***
- ***Law of Ukraine "On the Regulation of Urban Development", in terms of involving a consulting engineer and granting him certain powers;***
- ***Law of Ukraine "On Sea Ports of Ukraine", article 8 Sea port borders.***

Introducing the proposals listed above will allow for a comprehensive settlement to the issues regarding the consulting engineer participation in delivering investment and construction projects, identification of his role and place in the system of contractual relations in construction, which will contribute towards improvement of the professional management level and the introduction of independent engineering control. Strengthening the responsibility of market players will allow to reduce the level of government control and will contribute to the further deregulation of economic activity, which measures up to the European approaches in implementation of investment and construction projects.

Ключові слова: законодавство України, будівельна галузь, інжиніринг, інженер-консультант, інвестиційно-будівельні проекти.

Key words: legislation of Ukraine, construction industry, engineering, consulting engineer, investment and construction projects.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сьогодні для становлення української держави особливого значення набувають питання щодо формування сприятливого середовища для різних видів діяльності, у тому числі будівельної галузі. Особливої актуальності набуває завдання раціонального розподілення бюджетних коштів на національному, регіональному та локальному рівні із одночасним запобіганням виникненню корупційних явищ у процесі управління державним і муніципальним замовленням.

Однак вже сформовані на сьогодні взаємовідносини між замовником та підрядником щодо укладання контрактів, фінансування та своєчасного постачання, надання рахунків на виконання робіт, забезпечення якісних послуг під час будівництва, здійснення належного моніторингу щодо якості та обсягу наданих послуг не задовольняють умовам ринкових відносин у будівельній галузі. Така ситуація є поштовхом до формування нижчих показників якості, а також виникнення заборгованості між замовниками, підрядниками та субпідрядниками.

У багатьох країнах світу відносини між замовником і виконавцем робіт базуються на умовах контрактів FIDIC. На сьогодні все частіше умови міжнародних контрактів на будівництво та реконструкцію автомобільних доріг в Україні, які фінансуються міжнародними фінансовими організаціями, як-от Світовий банк, ЄБРР та ЄІБ, потребують використання контрактів FIDIC.

Однією з головних умов таких контрактів є залучення незалежних інженер-консультантів для здійснення посиленого систематичного контролю за якістю та строками виконання дорожньо-будівельних робіт. Саме тому зростає необхідність в удосконаленні українського законодавства шляхом створення умов для залучення інженера-консультанта.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Протягом останніх років все більше проблематика удосконалення законодавства у сфері будівництва в частині залучення інженера-консультанта розглядається у наукових колах. Досліджували теоретичні та мето-

дологічні аспекти цього питання у своїх наукових працях такі вітчизняні вчені, як В. Анін [1], О. Галінський, І. Вахович, Т. Цифра [2], Ю. Козак, Н. Логвінова [4], О. Лилов [5], О. Непомнящий, А. Гаврилов, О. Медведчук [6]. Однак і надалі це питання залишається релевантним, тому на сьогодні зростає потреба у його опрацюванні.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає у наданні пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового поля на основі комплексного дослідження результатів загальнотеоретичного та галузевого аналізу сучасного стану правового регулювання у будівельній галузі у частині більш ефективного залучення інженера-консультанта до реалізації будівельних проектів для підвищення рівня професійного управління, запровадження незалежного інженерного контролю та, як наслідок, підвищення якості й ефективності будівництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Історичне походження професії інженера-консультанта в Україні починається у 2017 році, професію інженер-консультант було внесено до Державного класифікатора професій. Міжнародна практика свідчить, що залучення інженерів-консультантів до реалізації інвестиційно-будівельних проектів має значний економічний ефект, допомагає вирішенню технічних проблем будівництва організаційно, врегульовуючи відносини "замовник-підрядник" навіть за умови відсутності у замовника кваліфікованих фахівців, здатних об'єктивно провести аудит будівництва [7, с. 100].

За даними Міждержавної гільдії інженерів-консультантів, українське законодавство вже містить передумови для запровадження інституції інженера-консультанта у будівництві: на рівні закону передбачено залучення інженера-консультанта у сфері дорожнього будівництва, затверджено вимоги щодо проведення контролю якості робіт нового будівництва, реконструкції та ремонту автомобільних доріг загального користування, до Державного класифікатора професій ДК 003:2010 включено нову професію "інженер-консультант (будівництво)", Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 64 "Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи") визначено кваліфікаційні характеристики професії "інженер-консультант" [13]. Прийнято зміни до ДСТУ Б. Д. 1.1-1:2013 "Правила визначення вартості будівництва", за якими встановлено порядок врахування коштів на надання послуг інженера-консультанта у зведеному кошторисному розрахунку.

До основних нормативно-правових документів, що регулюють питання діяльності інженера-консультанта відносять [6]:

— наказ Мінсоцполітики від 23 червня 2017 року № 1050 "Про затвердження Мінімальних вимог з охорони праці на тимчасових або мобільних будівельних майданчиках";

— наказ Мінекономрозвитку від 26 жовтня 2017 року № 1542 "Про затвердження зміни № 6 до Національного класифікатора України ДК 003:2010":

— наказ Мінрегіону від 08 серпня 2017 року № 192 "Про внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 64 "Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи" (із змінами, внесеними наказом від 29.12.2017 № 350);

— наказ Національного органу стандартизації від 16 квітня 2018 року № 102 "Про прийняття змін до національних нормативних документів" (а саме Зміна № 2 до ДСТУ Б. Д. 1.1-1:2013).

Однак більш ефективного залучення інженера-консультанта до реалізації будівельних проектів потребує внесення деяких змін до законодавчих актів України, оскільки на сьогодні:

— не в повній мірі визначено місце й роль інженера-консультанта в системі договірних відносин у будівництві;

— не встановлено вимоги до нього та до договору, що укладається між замовником будівництва та інженером-консультантом;

— не врегульовано питання щодо відповідальності інженера-консультанта у разі неналежного виконання ним делегованих замовником функцій як перед підрядником, так і перед контролюючими органами;

— не запроваджені механізми досудового врегулювання спорів, у тому числі щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності інженера-консультанта, які є невід'ємною складовою організацією будівництва відповідно до принципів та умов міжнародно-визнаних типових форм договорів.

Виходячи з вищезазначеного, пропонуються зміни до законодавства у сфері будівництва в частині створення умов для залучення інженера-консультанта:

1. Пропонується внести зміну до Цивільного кодексу України [14], а саме до параграфу 3 Будівельний підряд статті 875, у якій йдеться мова про договір будівельного підряду.

Слід наголосити на тому, що замовник має право з метою організаційного та консультаційного супроводження проектування і будівництва об'єкта, здійснювати контроль та нагляд за будівництвом, а також приймати від свого імені відповідні рішення та укладати договір про надання такого виду послуг. У разі укладання договору будівельного підряду необхідно у ньому зазначити функції та повноваження інженера-консультанта. Рішення, прийняті інженером-консультантом у межах визначених договором повноважень, що прийняті від імені замовника, є також обов'язковими для підрядника, а у певних випадках, передбачених договором, і для замовника.

Договір між замовником та інженером-консультантом повинен укладатися у письмовій формі відповідно до загальних положень про послуги, встановлених статтями 901—907 Цивільного Кодексу.

У разі залучення інженера-консультанта, договором має бути передбачений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спорів, у тому числі щодо оскарження рішень, дій інженера-консультанта чи їх відсутності. При цьому можуть відповідно до законодавства України застосовуватися принципи та умови міжнародно визнаних типових форм договорів.

Якщо договором не передбачено іншого обов'язкового досудового порядку урегулювання спорів, у випадку виникнення спору, будь-яка сторона такого спо-

ру повинна звернутись до інженера-консультанта з письмовою претензією, яку той повинен розглянути впродовж 30 днів, даючи сторонам можливість надати письмові пояснення, і, в результаті, винести та направити сторонам письмове рішення.

Однак у разі залучення інженера-консультанта загальна страхова сума за договором страхування об'єкта будівництва або комплексу виконуваних робіт може бути збільшена на страхову суму за укладеним інженером-консультантом договором страхування, а страховий тариф може бути зменшений.

Варто зауважити, що у разі залучення інженера-консультанта та покладання на нього частини обов'язків замовника за договором будівельного підряду, інженер-консультант може нести відповідальність перед підрядником за невиконання або неналежне виконання таких обов'язків на умовах, визначених договором між замовником та інженером-консультантом.

У разі залучення інженера-консультанта, в договорі підряду на проведення проектних та пошукових робіт визначаються його функції та повноваження.

2. Сформовано пропозиції щодо внесення змін до Господарського кодексу України глави 33 про Капітальне будівництво [3].

Замовник повинен мати право з метою організаційного та консультативного супроводження реалізації інвестиційно-будівельних проектів, здійснювати контроль та нагляд за будівництвом, а також приймати від свого імені відповідні рішення щодо укладання договору про надання такого виду послуг. За такої умови в договорі підряду повинні визначитися функції та повноваження інженера-консультанта. Рішення, прийняті інженером-консультантом у межах визначених договором повноважень, вважаються обов'язковими для підрядника, а у певних випадках, що передбачені договором, і для замовника.

Договір про надання послуг між замовником та інженером-консультантом укладається відповідно до положень Цивільного кодексу України на основі примірної угоди, затвердженої центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури, або саморегулювальною організацією за відповідним напрямом діяльності.

У випадку залучення інженера-консультанта, договором має бути передбачений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спорів, у тому числі щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності інженера-консультанта. При цьому можуть відповідно до законодавства України застосовуватися принципи та умови міжнародно-визнаних типових форм договорів.

Якщо договором не передбачено іншого обов'язкового досудового порядку урегулювання спорів, у випадку виникнення спору, будь-яка сторона такого спору повинна звернутись до інженера-консультанта з письмовою претензією, яку той повинен розглянути впродовж 30 днів, надаючи всім сторонам можливість надати письмові пояснення, і, в результаті, винести та направити сторонам письмове рішення.

Слушно, що замовник при здійсненні відбору інженера-консультанта включає до кваліфікаційних критеріїв умови щодо наявності необхідної кількості працівників, які відповідають установленим кваліфікаційним

вимогам, обладнання та матеріально-технічної бази чи, за необхідності, договору з відповідною лабораторією, мати досвід у наданні аналогічних послуг, інші умови з урахуванням особливостей об'єкта будівництва та функцій і повноважень, для виконання яких залучається інженер-консультант.

У випадку залучення замовником інженера-консультанта та покладання на нього частини обов'язків замовника за договором підряду на капітальне будівництво, інженер-консультант повинен нести відповідальність перед підрядником за невиконання або неналежне виконання таких обов'язків на умовах, визначених договором між замовником та інженером-консультантом.

Слід зауважити, що залучення інженера-консультанта повинно бути обов'язковим у випадках, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури, саме тому до проектування, будівництва, реконструкції аеропортів та аеродромів, а також для надання інжинірингових послуг може залучатися інженер-консультант.

3. Також необхідно внести поправки до Закону України "Про залізничний транспорт" [10], а саме: АТ "Укрзалізниця" може залучати інженера-консультанта до здійснення проектування та будівництва об'єктів залізничного транспорту та надання інжинірингових послуг. У випадках, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури, залучення інженера-консультанта є обов'язковим.

4. Варто внести зміни до Закон України "Про архітектурну діяльність" [9], зокрема, в частині визначення таких понять, як "інженер-консультант" та "інжинірингова діяльність у сфері будівництва" (інжиніринг) і внести певні поправки. А саме: ці визначення повинні трактуватися так:

— інженер-консультант — суб'єкт господарювання (фізична особа — суб'єкт підприємницької діяльності, яка відповідає кваліфікаційним вимогам до професії інженер-консультант (будівництво), або юридична особа, що має у своєму складі працівників, які відповідають кваліфікаційним вимогам до такої професії), який здійснює інжинірингову діяльність у сфері будівництва;

— інжинірингова діяльність у сфері будівництва (інжиніринг) — діяльність із надання послуг інженерного та технічного характеру, до яких належать організаційне та консультативне супроводження проектування і будівництва об'єкта, проведення попередніх техніко-економічних обґрунтувань і досліджень, експертизи проекту, розроблення програм фінансування будівництва, організація виготовлення проектної документації, проведення конкурсів і торгів, укладання договорів підряду, координація діяльності всіх учасників будівництва, а також здійснення технічного нагляду за будівництвом об'єкта архітектури та консультації економічного, фінансового або іншого.

А також варто включити до Закону новий термін "реєстр атестованих осіб", який формулюватиметься таким чином: реєстр атестованих осіб — це відкрита інформаційна система центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері архітек-

тури, для збирання та накопичення інформації про відповідальних виконавців, які отримали кваліфікаційний сертифікат відповідно до статті 17 цього закону, та підтвердили кваліфікацію за напрямком професійної атестації в органах з сертифікації персоналу, акредитованих відповідно до Закону України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності".

5. З метою запровадження основних положень контрактів FIDIC та запровадження постійного належного контролю якості дорожніх робіт за допомогою інженера-консультанта, у першу чергу необхідно внести зміни до Закону України "Про автомобільні дороги" [8], зокрема до статті 6 "Державна політика у сфері автомобільних доріг". Слід додати таке формулювання: "до проектування і будівництва автомобільних доріг та надання інжинірингових послуг може залучатися інженер-консультант. До поточного ремонту і експлуатаційного утримання автомобільних доріг можуть залучатися кваліфіковані інженери-консультанти у сфері експлуатаційного утримання доріг. У випадках, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури, залучення інженера-консультанта є обов'язковим".

6. У Законі України "Про регулювання містобудівної діяльності" [12] також слід внести зміни в частині залучення інженера-консультанта та надання йому певних повноважень. Варто наголосити на тому, що у разі наявності укладених до початку будівництва договорів страхування, сертифікат (довідка) про прийняття об'єкта в експлуатацію може бути видано без подання акта готовності об'єкта за умови надання страховою компанією та інженером-консультантом гарантії якості за установленю формою. Таким договором може бути договір страхування: будівельних робіт на період будівництва та гарантійний строк; цивільної відповідальності, замовника та інженера-консультанта перед третіми особами за завдання шкоди майну або життю і здоров'ю людей; професійної відповідальності відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури.

Слушно, що до плану роботи органу державного архітектурно-будівельного контролю не включаються об'єкти у разі наявності договорів страхування будівельних робіт на період будівництва та гарантійний строк, цивільної відповідальності замовника та інженера-консультанта перед третіми особами за завдання шкоди майну або життю і здоров'ю людей, а також професійної відповідальності відповідальних виконавців окремих видів робіт (послуг), пов'язаних із створенням об'єктів архітектури.

У випадку залучення замовником інженера-консультанта, приписи органів державного архітектурно-будівельного контролю, а також складання протоколів про вчинення правопорушень та накладення штрафів у частині визначених договором функцій і повноважень можуть стосуватися інженера-консультанта, якщо інформація про нього зазначена замовником у документах, що дають право на виконання підготовчих і будівельних робіт.

7. До того ж, треба внести зміни до Закону України "Про морські порти України" [11] статті 8 "Межі морського порту", а саме про те, що до здійснення проекту-

вання, ремонту, реконструкції та будівництва гідротехнічних споруд, морських терміналів, стратегічних об'єктів портової інфраструктури, з метою надання інжинірингових послуг можуть залучатися інженери-консультанти. У випадках, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері архітектури, залучення інженера-консультанта є обов'язковим.

Внесення зазначених пропозицій дозволить комплексно врегулювати питання щодо участі інженера-консультанта у реалізації будівельних проектів, визначити його роль і місце в системі договірних відносин у будівництві, що сприятиме підвищенню рівня професійного управління та запровадженню незалежного інженерного контролю. Посилення відповідальності суб'єктів ринку дозволить знизити рівень державного контролю та сприятиме подальшій дерегуляції господарської діяльності, що відповідає європейським підходам до реалізації будівельних проектів.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У роботі розглянуто теоретичні та методичні аспекти сучасного стану правового регулювання у будівельній галузі для більш ефективного залучення інженера-консультанта до реалізації будівельних проектів для підвищення рівня професійного управління, запровадження інституції інженера-консультанта. Попри те, що правові основи для діяльності інженера-консультанта в Україні вже створено, окремі аспекти розвитку інженерно-консультантських послуг потребують додаткового врегулювання, тому у статті було представлено пропозиції щодо вдосконалення законодавства України.

Договір між замовником та інженером-консультантом укладатиметься у письмовій формі на основі орієнтовної форми договору відповідно до загальних положень про послуги, встановлених статтями 901—907 Цивільного кодексу України, з урахуванням особливостей, визначених законом. У договорах підряду на виконання проектних і будівельних робіт також мають зазначатися функції та повноваження інженера-консультанта, що буде підставою для його участі у реалізації проектів та взаємодії з усіма учасниками будівництва.

У разі залучення інженера-консультанта, договором має бути передбачений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спорів, у тому числі щодо оскарження його рішень, дій чи бездіяльності. При цьому можуть відповідно до законодавства України застосовуватися принципи та умови міжнародно-визнаних типових форм договорів.

Передбачено, що у разі залучення замовником інженера-консультанта та покладання на нього частини обов'язків замовника за договором підряду, інженер-консультант нестиме відповідальність перед підрядником за невиконання або неналежне виконання таких обов'язків. Також інженер-консультант у частині делегованих повноважень може бути об'єктом державного архітектурно-будівельного контролю.

Внесення наведених вище пропозицій дозволить комплексно врегулювати питання щодо участі інженера-консультанта у реалізації будівельних проектів, визначити його роль і місце в системі договірних відносин у будівництві, що сприятиме підвищенню рівня

професійного управління та запровадженню незалежного інженерного контролю. Посилення відповідальності суб'єктів ринку дозволить знизити рівень державного контролю та сприятиме подальшій дерегуляції господарської діяльності, що відповідає європейським підходам до реалізації інвестиційно-будівельних проєктів.

Література:

1. Анін В.І. Розрахунки ризиків інвестиційних проєктів в будівництві. Формування ринкових відносин в Україні. — 2003. — № 6. — С. 18.
2. Галінський О.М., Вахович І.В., Цифра Т.Ю. Міжнародна практика формування договірних відносин у будівництві. Будівельне виробництво: зб. наук. праць. Київ: НДІБВ. № 54. — 2012. — С. 3—7.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18. — Ст. 144.
4. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. Міжнародні комерційні угоди та розрахунки: нормативно-правове регламентування [Текст]: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 648 с.
5. Лилов О.В. Новітні підходи до модернізації процесів організації будівництва. Молодий вчений. — 2015. — № 9 (24). — С. 24—27.
6. Непомнящий О.М., Гаврилов А.В., Медведчук О.В., Хараїм І.В. Інженер-консультант: суб'єкт господарювання і фахівець. Вісник будівельника. — 2018. — № 2. — С. 4—14 [Електронний ресурс] — URL: <http://strategia.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/stattia-inzhener-konsultant.pdf>
7. Непомнящий О. М. Інженер-консультант у системі господарської і професійної діяльності в Україні. Інвестиції: практика та досвід [Електронний ресурс] — 2018. — № 9. — С. 97—102. — URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/20.pdf
8. Про автомобільні дороги Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс] 2005, № 2862-IV. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-15>
9. Про архітектурну діяльність. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс], 1999, № 31. — URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/68714>
10. Про залізничний транспорт Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 273/96. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-вр>
11. Про морські порти України Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс], 2012, № 4709-VI. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17>
12. Про регулювання містобудівної діяльності Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР) [Електронний ресурс], 2011, № 3038-VI. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
13. Формування правового поля для запровадження інституції інженера-консультанта. Асоціація міст України. Офіційний сайт. <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/inzhener-konsultant.pdf>
14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40—44. — Ст. 875.

References:

1. Anin, V.I. (2003), "Calculations of risks of investment projects in construction", Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini, vol. 6, pp. 18.
2. Galinsky, O.M. Vakhovych, I.V. and Tsyfra, T.Yu. (2012), "International practice of formation of contractual relations in construction", Budivelnne vyrobnytstvo: zb. nauk. Prats, Kyiv: NDIBV, vol. 54, pp. 3—7.
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "Economic Code of Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 18, p. 144.
4. Kozak, Yu.H. and Lohvinova, N.S. (2010), Mizhnarodni komertsiiini uhody ta rozrakhunky: normatyvno-pravove rehlementuvannya [International commercial agreements and calculations: legal regulation], Tsentru uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.
5. Lilov, O.V. (2015), "New approaches to modernizing construction organization processes", Molodyi vchenyi, vol. 9 (24), pp. 24—27.
6. Nepomnyashchyy, O.M. Havrylov, A.V. Medvedchuk, O.V. and Kharaim, I.V. (2018), "Consulting engineer: business entity and specialist", Visnyk budivelynyka, vol. 2, pp. 4—14, available at: <http://strategia.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/stattia-inzhener-konsultant.pdf> (Accessed 20 March, 2019)
7. Nepomnyashchyy, O.M. (2018), "Consulting engineer in the system of economic and professional activity in Ukraine". Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 9, pp. 97-102, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/20.pdf (Accessed 24 February, 2019)
8. Verkhovna Rada of Ukraine (2005), The Law of Ukraine "On Motor Roads of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-15> (Accessed 25 March 2019).
9. Verkhovna Rada of Ukraine (1999), The Law of Ukraine "On Architectural Activity", [Online], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/68714> (Accessed 09 March, 2019).
10. Verkhovna Rada of Ukraine (1996), The Law of Ukraine "On Railway Transport", [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/96-вр> (Accessed 09 March, 2019).
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On Sea Ports of Ukraine", [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4709-17> (Accessed 10 March, 2019).
12. Verkhovna Rada of Ukraine (2011), The Law of Ukraine "On the Regulation of Urban Development", [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17> (Accessed 09 March, 2019).
13. Association of Ukrainian Cities (2018), "Formation of the Legal Field for the Introduction of the Institution of Consulting Engineer", Available at: <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/inzhener-konsultant.pdf> (Accessed 19 March, 2019).
14. Verkhovna Rada of Ukraine (2003), "The Civil Code of Ukraine", Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, vol. 40—44.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2019 р.